

Іншими словами, загальне право виходило з того, що особа, яка прагне звільнитися від відповідальності унаслідок настання яких-небудь обставин, повинна була передбачати настання подібних обставин і додати у договір умови, за яких вона не нестиме відповідальності. Та обставина, що виконання зобов'язання було або стало після укладення договору неможливим, в принципі не має правового значення. Цей підхід було змінено, зокрема, в результаті розвитку в судовій практиці доктрини «марності» договору, потім відображеної також і у відповідних законодавчих актах Великобританії та США.

Відмінність у вихідних правових позиціях між континентальним і англійським правом у розумінні змісту договірної зобов'язання полягає в тому, що засоби правового захисту при порушенні договорів, що розглядаються в загальному праві як прояв відповідальності, з позицій континентального права кваліфікуються як наслідок укладення договору, інакше кажучи як юридичний ефект зобов'язання. Цей ефект полягає в тому, щоби примусити боржника виконати те, що він прийняв на себе; і якщо боржник не виконає цього добровільно, закон, в принципі, надає кредиторі засіб змусити його це зробити. І лише якщо правові засоби із будь-яких причин не можна застосувати або вони є неефективними, виникає питання про невиконання зобов'язання, і в цьому випадку право надає кредитору можливість отримати відшкодування збитків.

По суті, принципової різниці у правових наслідках між двома системами немає, і вона виявляється практично лише в юридичній техніці, що в цілому не має вирішального значення.

Yakubovska N. O.

National University «Odessa Law Academy»,

*Doctoral Candidate at the Department of International Law and International Relations, PhD,
Associate Professor*

INTERNATIONAL ECONOMIC LAW: TOWARDS A WIDER DEVELOPMENT CONCERN

Development is the state's *raison d'être*. This idea is based on the social contract theory under which people surrender their sovereignty to the state in exchange for protection of their lives and property and, at a higher level, provision of an adequate standard of living (Morris C. W. *The Social Contract Theorists: Critical Essays on Hobbes, Locke, and Rousseau*. – Maryland, 1999.). «A state's purpose is not merely to provide a living but to make a life that is good. Otherwise it might be made up of slaves or animals other than man» (Aristotle. *The Politics: Revised Edition*. – Harmondsworth: Penguin Books, 1981. – p. 196). To perform its part of the contract, the state carries out health, education, housing and other programs to satisfy basic human needs and promote its citizens' well-being. All these activities constitute development.

As to the international well-being, its foundations could be found in provisions of the United Nations Charter. Article 55 of UN Charter declares that the United Nations shall promote higher standards of living, full employment, and conditions of economic and social progress and development. Article 56 states that all UN members pledge themselves to take joint and separate

---

action in co-operation with the organization for the achievement of the purposes set forth in Article 55. And «the Charter is a means and not an end. To comply with its aims one must seek the methods of interpretation most likely to serve the natural evolution of the needs of mankind. Whatever might have been the intention, or more appropriately in this case, the lack of intention at the time of the establishment of the United Nations, its Charter now creates obligations for the well-being of ‘humanity’» (Competence of the General Assembly for the admission of a state to the United Nations: advisory opinion of March 3rd, 1950, Issue 9).

The fact that international development is the mutual goal of all states, brought out by UN Charter, was reaffirmed in a number of UN General Assembly resolutions, declarations of different international forums (particularly Millennium Development Goals – a series of targets which should be implemented by the global community by the year 2015). A lot of international intergovernmental and non-governmental organizations were established to deal with the development issues. International development initiatives are implemented in various international programs at all levels.

It is obvious that international community is disposed to cooperate in development efforts. «The act of cooperating with each other is more than joint or simultaneous action; it is the unity of action to a common end or common result. The common end result is the development of all nations» (Sarkar R. *Development Law and International Finance*. – Springer, 1999. – p. 57). And it is a task for the international law, namely international economic law, to promote the adequate regulation and implementation of economic and social programs that will benefit the whole community of nations.

Although international development is the central theme in international law since the adoption of UN Charter, for a long period of time it was overshadowed by international peace and security. However, today both international peace and security and international development have become inter-related in international law (Haque I., Burdeseu R. *Monterrey Consensus on Financing for Development: Response Sought from International Economic Law* // *Boston College International and Comparative Law Review*. – 2004. – № 27. – p. 223). Moreover, development is regarded as a holistic and integrated process (Weiss F., Denters E., Waart P. (eds) *International economic Law With a Human Face*. – Hague, Dordrecht and London: Kluwer Law International, 1998. – p. 2.). Today's development goals include not only free trade, regulation of private capital flows, debt relief, financial strength, stable currencies, development loans and assistance, but also good governance, health, education and environmental concerns. Thus, international economic law has to play a definite role in the promotion and strengthening of legal and institutional frameworks for international relations that took into account the demands of wider development concerns such as human security and social, political, cultural and environment needs (Rueger J. *From Reluctant Champion to Development Ringmaster: Managing the Expanding Mission of the World Bank* // *Indiana Journal of Global Legal Studies*. – 2003. – № 10. – p. 219).

Such a broad understanding of international economic law, which takes into consideration the overall needs of human development, currently is widely accepted in academic circles and political forums. In spite of such tendency development agenda in modern international economic law is still at a stage of elaboration and attended much less than international trade relations and a state's responsibilities towards its foreign investors and their home states

(Bradlow D. Development Decision-Making and the Content of International Development Law // Boston College International and Comparative Law Review. – 2004. – № 27. – p. 197). Some of international economic law principles – permanent sovereignty over natural resources, preferential treatment for developing countries in general and the least-developed countries in particular, sustainable use of natural resources – received the status of established international law principles and are explicitly recognized. Other principles, such as good governance and democratic accountability, are in the process of establishment (Shapieet R. B. International Development Cooperation within the Context of Economic Siyar (Islamic International Economic Law): An Overview // Journal of Islamic State Practices in International Law. – 2007. – № 3. – p. 11)

Unfortunately, modern international economic law is more successful in the areas of trade, commerce, monetary and finance relations in contrast to stimulation and encouragement of development potential of states. But at an early date it should and will evolve. It was even suggested that in the future environmental and human rights law will become the parts of international economic law (Bradlow D. Differing Conceptions Of Development and The Content Of International Development Law // South African Journal on Human Rights. – 2005. – № 21. – p. 85). Although it is not clear how exactly these different bodies of law will interact in the framework of international economic law, the mere fact of suggestions like this shows that international economic law in nearest future will give to lawyers specializing in the field many interesting and dare questions.

Чайковський Ю. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин,
кандидат юридичних наук*

АКСІОЛОГІЧНА ОСНОВА СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Культурний та аксіологічний плюралізм, що характеризує сучасне міжнародне співтовариство держав, не сприяє побудові його стійкого правового фундаменту. Група держав, і навіть кожна конкретна держава, представляють різні народності, різні культури, які іноді вступають в конфлікт одна з одною, в кращому разі нейтральні одна одній. Тому легше досягти ідеологічної і аксіологічної єдності у вузькому колі, або на регіональному рівні, ніж у глобальних масштабах.

У міжнародних відносинах насправді мало питань, що розглядаються державою як загальне благо всього міжнародного співтовариства і тому потребують абсолютного правового захисту. Найчастіше вироблення загальних для міжнародного співтовариства цінностей ми можемо спостерігати в випадках, коли виходять на перший план глобальні проблеми людства, наприклад необхідність боротися з глобальними змінами клімату, чи пошук юридичних та моральних можливостей гуманітарної інтервенції та їх закріплення в міжнародному праві. Відсутність безперечних аксіологічних основ в міжнародних відносинах дозволяє ідентифікувати взаємодіючі в їх рамках суб'єкти, насамперед держави,